

PLAN FÖR ATT FRÄMJA LIKABEHANDLING OCH FÖREBYGGA DISKRIMINERING, TRAKASSERIER OCH KRÄNKANDE BEHANDLING

För Rudolf Steinerskolan i Norrköping, verksamheter som omfattas är Förskoleklass, Grundskola åk 1-9 och Fritidshem.

Planen gäller för läsåret 2021/2022

Ansvarig för planen är rektor Kamilla Arlestrand

Planen har förankrats i lärarkollegiet och fritidshemsteamet under efter arbetsdagarna i juni 2021. Planen går igenom på elevråd/klassråd och med vårdnadshavare som ges möjlighet diskutera planen på föräldramöten under höstterminen.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING	3
1.1 Vision.....	3
2. STYRANDE LAGAR	4
2.1 Lagar.....	4
3. BEGREPP	5
3.1 Likabehandling	5
3.2 Kränkande behandling.....	5
3.3 Diskriminering	5
3.4 Trakasserier	7
3.5 Mobbning	7
3.6 Konflikt.....	8
4. FRÄMJANDE INSATSER	8
5. KARTLÄGGNING	9
5.1 Elevernas delaktighet.....	10
5.2 Vårdnadshavarnas delaktighet.....	10
5.3 Personalens delaktighet	10
6. NULÄGESANALYS.....	10
6.1 Raster.....	11
6.2 Elevinflytande	11
6.3 Sociala medier.....	11
7. FÖREBYGGANDE ARBETE	11
7.1 Raster	11
7.2 Elevinflytande.....	12
7.3 Sociala medier	13
8. GENOMFÖRDA PLANERADE ÅTGÄRDER 20/21	13
9. ÅTGÄRDANDE ARBETE	13
9.1 Rutiner för akuta situationer	13
10. BILAGOR.....	14

1. INLEDNING

Huvudmannen är skyldig att se till att det finns ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever på skolan. Varje år ska huvudmannen se till att det upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling och diskriminering av elever.

Vi arbetar enligt FN:s barnkonvention, Skollagen 6 kapitlet och diskrimineringslagen.

Planen beskriver vårt arbete mot kränkningar i skolan.

Arbetet drivs på tre plan genom främjande, förebyggande och åtgärdande insatser. Det förebyggande arbetet kompletterar förbudet mot diskriminering och kränkning.

I planen beskrivs vårt främjande arbete för att skapa trygghet och trivsel på skolan, vår nulägesanalys och vårt kartläggningsarbete samt vad vi kommer prioritera och arbeta vidare med i det förebyggande arbetet under nuvarande läsår. Det står även om vårt åtgärdande arbete om kränkningar, trakasserier eller diskriminering skulle uppstå.

Planen ska under året kontinuerligt följas upp och den utvärderas i sin helhet i maj/juni 2022. I detta arbete ska såväl pedagogisk som elevhälsoansvarig personal och elever delta.

Elever och vårdnadshavare ska fortlöpande informeras om arbetet, ges möjlighet att påverka samt vara en resurs i arbetet.

Ansvarig för upprättande, uppföljning och utvärdering av planen är skolans rektor.

1.1 Vision

På Rudolf Steinerskolan i Norrköping ska alla känna sig trygga och bemötas och behandlas med respekt och tolerans.

Ingen elev, vårdnadshavare eller medarbetare skall bli utsatt för någon form av diskriminering, trakasserier eller annan kränkande behandling.

Den som vistas i skolan ska visa respekt för andra och bli respekterad för vem den är.

Skolan ska arbeta för allas lika rättigheter, främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse.

Alla våra elever ska, utifrån sina individuella förutsättningar, ges utrymme och möjligheter att utveckla alla sina förmågor till att bli en fri, socialt medveten människa.

2. STYRANDE LAGAR

2.1 Lagar

Skollagen (2010:800), Diskrimineringslagen (2008:567) och FN:s barnkonvention 2.1.1 Skollagen

Enligt 6 kapitlet i skollagen så ska huvudmannen se till att det bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever och att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska skrivas i efterföljande års plan.

All personal på skolan har skyldighet att anmäla till rektor så snart någon av personalen får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling. Rektor är skyldig att skyndsamt anmäla till huvudman och ansvara för att händelsen allsidigt och skyndsamt utreds. I förekommande fall ska rektor vidta de åtgärder som krävs i det speciella fallet och genomföra de åtgärder som krävs för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

I skollagens 6 kapitel finns också ett förbud för vuxna i skolan att utsätta en elev för kränkande behandling.

2.1.2 Diskrimineringslagen

Enligt diskrimineringslagen ska huvudmannen se till att varje verksamhet arbetar målmedvetet för att aktivt främja lika rättigheter och möjligheter för barn och elever oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning.

Skolan ska göra allt de kan för att förebygga och förhindra att något barn eller någon elev utsätts för trakasserier som har samband med någon av ovanstående diskrimineringsgrunder. Varje år ska en likabehandlingsplan som innehåller en översikt över det som behöver göras för att främja lika rättigheter och möjligheter för barn och elever upprättas.

2.1.3 FN:s barnkonvention

FN:s konvention om barnets rättigheter, eller barnkonventionen som den också kallas, innehåller bestämmelser om mänskliga rättigheter för barn.

3. BEGREPP

3.1 Likabehandling

Alla människor ska behandlas så att de har lika rättigheter och möjligheter, oavsett någon av diskrimineringsgrunderna.

3.2 Kränkande behandling

Gemensamt för all kränkande behandling är att någon eller några kränker principen om alla människors lika värde. Handlingen saknar samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Kränkningar kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera. Kränkande behandling kan äga rum i alla miljöer och när som helst. Kränkningar kan utföras av och drabba såväl barn och ungdomar som vuxna.

Kränkningar är ett uttryck för makt och förtryck. En viktig utgångspunkt är att den som upplever att hen blivit kränkt, alltid måste tas på allvar. Kränkningar kan vara synliga och handfasta eller dolda och subtila:

- Fysiska – knuffar, slag, sparkar, att bli spottad på, sabotage av personlig egendom
- Verbala – hot, hån, svordomar, glåpord, öknamn, elaka kommentarer, förtal, förlöjligande eller förnedrande uppförande
- Psykosociala – utfrysning, isolering, blickar eller ryktesspridning
- Text och bild – klotter, lappar, e-post, sms, sociala medier (t.ex. Instagram, snapchat)

3.3 Diskriminering

Diskriminering är ett övergripande begrepp för negativ och kränkande behandling av individer eller grupper av individer utifrån diskrimineringsgrunderna. De sju diskrimineringsgrunderna är:

- kön,
- könsidentitet eller könsuttryck,

- etnisk tillhörighet,
- religion eller annan trosuppfattning,
- funktionsnedsättning,
- sexuell läggning,
- ålder.

Diskriminering kan vara direkt eller indirekt.

Med direkt diskriminering menas att en enskild individ missgynnas genom särbehandling på grund av någon av diskrimineringsgrunderna.

Men man kan också diskriminera genom att behandla alla lika, trots olika förutsättningar, vilket kallas indirekt diskriminering.

Exempel på direkt diskriminering kan vara att endast flickor får välja arbetsområde eller arbetsformer, att vissa ämnen på grund av lokalens placering eller utformning inte är tillgängliga för alla elever.

Indirekt diskriminering kan uppstå om alla behandlas lika. En elev får inte missgynnas genom att tillsynes neutrala ordningsregler etc tillämpas så att de får en i praktiken diskriminerande effekt. Exempel på sådan indirekt diskriminering kan vara förbud mot huvudbonad inomhus, vilket enligt en del trosuppfattningar skulle innebära att alla elever inte

kan delta i undervisningen eller att servera alla samma mat.

Ibland kan det finnas sakliga skäl att behandla en elev annorlunda och då är det inte direkt diskriminering. Det är skolans ansvar att det finns sakliga skäl.

Lagstiftningen mot diskriminering omfattar även förbud mot repressalier, dvs en elev får inte utsättas för repressalier om hen anmält eller medverkat i en utredning som gäller överträdelse av lagen.

3.3.1 Diskrimineringsgrunder

Kön - Alla elever och all personal deltar i en jämställd verksamhet. Barn och elever ska ha samma möjligheter att pröva och utveckla olika förmågor och intressen utan begränsningar utifrån stereotyper, könsroller och fördomar om vad som är kvinnligt och manligt. Vi verkar för att elever får lika stort inflytande över och utrymme i verksamheten.

Könsöverskridande identitet eller uttryck - Med könsöverskridande identitet menas att människor på olika sätt bryter mot samhällets normer kring könsidentitet och

könsuttryck mot föreställningar om hur kvinnor och män, pojkar och flickor förväntas vara och se ut. Man definierar sig inte som flicka eller pojke genom sin klädsel eller ger på annat sätt uttryck för att tillhöra ett annat kön. Vi agerar då vi hör kränkande ord på grund av könsöverskridande identitet eller uttryck.

Etnisk tillhörighet - Med etnisk tillhörighet menas att någon tillhör en grupp personer med samma nationella eller etniska ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Vi förebygger och förhindrar diskriminering och trakasserier på grund av etnisk tillhörighet. Vi vill att alla ska känna sig välkomna i vår verksamhet.

Religion och annan trosuppfattning

Ingen ska diskrimineras eller trakasseras på grund av hans eller hennes religion eller annan trosuppfattning. Begreppet annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning, till exempel buddism, ateism eller agnosticism.

Funktionsnedsättning - Funktionsnedsättningar kan vara fysiska, psykiska eller intellektuella. Som funktionsnedsättning räknas både sådana som syns och sådana som inte märks lika lätt. Vi arbetar med tillgängliga lärmiljöer där barn har möjlighet att delta oavsett funktionsnedsättning.

Sexuell läggning - Med sexuell läggning menas homosexualitet, bisexualitet och heterosexualitet. Vi accepterar inte kränkningar på grund av sexuell läggning. All personal ska ha kunskap i HBTQ- frågor.

Ålder - Ingen elev ska diskrimineras på grund av sin ålder. Elevernas ansvar ska däremot få öka med stigande ålder och mognad.

3.4 Trakasserier

Trakasserier är ett agerande som kränker någons värdighet och som har samband med en eller flera av de sju diskrimineringsgrunderna. Det kan handla om kommentarer, gester eller utfrysning.

3.5 Mobbning

Mobbning är inte ett begrepp som används i skollagen. Det brukar kallas för mobbning om ett barn eller en elev blir utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier vid upprepade tillfällen.

Mobbning är en form av kränkande behandling eller trakasserier som innebär en upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan person skada eller obehag.

3.6 Konflikt

En konflikt kan uppstå mellan två (eller flera) parter som är någorlunda jämställda. Det råder olika synsätt i en fråga eller olika behov som inte går att förena. Konflikter hör till vardagen och är en drivkraft till förändring och utveckling. Elever kan ofta lösa konflikter på egen hand men behöver ibland få vägledning från vuxna. Alla behöver träna sig på konfliktlösning och det är en del av skolans uppdrag.

4. FRÄMJANDE INSATSER

Främjande insatser genomförs alltid och riktar sig till alla elever och sker utan att det föranleds av något särskilt problem. De främjande insatserna utgår från diskrimineringsgrunderna.

Vi arbetar för att skapa en trygg lärmiljö och förstärka respekten för allas lika värde genom att:

- Eleverna undervisas i värdegrundsfrågor och varje pedagog har ansvar för att det främjande arbetet genomsyrar undervisningen. Vi arbetar aktivt med gruppdynamik och inkludering.
- Vi anordnar aktiviteter som främjar gemenskap så som friluftsdagar, skolgemensamma firanden av högtider som Mikaeli och Lucia, temadagar med tvärgruppkonstellationer över stadiegränserna, gemensamma avslutningar inför varje skollov, sk månadsfester, samt jul- och skolavslutning.
- Klass 9 välkomnar alltid klass 1 vid uppropet, klass 1 ger blomsterkransar till klass 9 vid avslutningen.
- Personal ur elevhälsoteamet presenterar sig för alla klasser varje läsår. Det är välkänt när de finns tillgängliga för eleverna.
- Elevhälsoteamet genomför förebyggande aktiviteter och samtal i klasserna.
- Vi fokuserar på elevens sociala utveckling samt trygghet och trivsel vid utvecklingssamtal.
- Vi strävar efter att ha en öppen dialog med föräldrar för att skapa en tryggare skolmiljö för deras barn.
- Alla medarbetare går igenom planen kontinuerligt under året och arbetar utifrån den.

- Det åligger alla medarbetare ett särskilt ansvar att vara uppmärksam på alla former av kränkande behandling, trakasserier och diskriminering. Alla vuxna ute i verksamheten ska vara ett stöd för alla elever.
- Alla medarbetare på skolan har ett ansvar för att de gemensamt upprättade ordningsreglerna efterföljs. Ordningsreglerna ska vara förankrade hos elever, personal och vårdnadshavare.
- Vi lägger fokus på att skapa trygga och tillgängliga lärmiljöer.
- Alla vuxna på skolan erbjuds och äter pedagogisk lunch. Det innebär att det alltid finns vuxna som äter med barnen och fungerar som förebilder och stöd i matsituationen.
- Vi har ordnade rastaktiviteter.
- Vi har faddrar där klass 1 tas om hand av klass 5, gemensamma aktiviteter, lekar och utflykter genomförs löpande. De yngre får någon att se upp till och de äldre växer och mognar med ansvaret som det innebär att vara förebild.
- Fritidshemmet är åldersintegrerat.
- Medarbetare från fritidshemmet möter upp vid skoldagens slut så att en trygg överlämning sker för de elever som går på fritidshemmet.
- Vi har samarbete med föräldraföreningen i trivsel- och skolmiljöfrågor.

5. KARTLÄGGNING

För att identifiera områden där det finns risk för att kränkande behandling kan ske använder vi oss av flera kartläggningsmetoder.

Kartläggningen genomförs under året och dokumenteras för att kunna analyseras och ligga till grund för förebyggande åtgärder.

- Observationer av riskområden
- Observationer utifrån allas lika värde
- Elevenkäter, interna och externa (skolverket åk 5 och 9)
- Trivselenkät för fritidshem, fylls i av vårdnadshavare tillsammans med eleven en gång per läsår
- Elevernas synpunkter via klassråd, fritidsråd och elevråd
- Analys av händelserapporter
- Analys av våra policys och rutiner samt hur vi uttrycker oss i skrift och tal, med "diskrimineringsglasögonen" på
- Dokumenterade observationer av pedagoger
- Elevhälsoteamets arbete

- Kontinuerliga samtal mellan undervisande lärare och elever
- Samtal mellan elever och rektor
- Utvecklingssamtal

5.1 Elevernas delaktighet

Eleverna är delaktiga i kartläggning och utvärdering genom utvecklingssamtal, klass-fritids och elevråd. Vi kartlägger trygghet och trivsel genom årlig elevenkät. Enkäterna för de yngre barnen ska även inkludera fritidshemmet.

Eleverna är den viktigaste källan till kartläggningen. De vet var riskerna för diskriminering, kränkningar och trakasserier är som störst. Varje år behöver ny kartläggning göras. Nya elever tillkommer, beteendemönster, platser för lek och socialt umgänge ändras.

5.2 Vårdnadshavarnas delaktighet

Vårdnadshavare får fortlöpande information om situationen i klasserna och om skolvardagen genom veckobrev från klasslärare/mentor. Varje termin hålls föräldramöten och utvecklingssamtal. Alla föräldrar ingår i föräldraföreningen vars styrelse är öppen för alla som vill delta. Föräldraföreningen samarbetar med kollegiet och styrelsen i olika skolgemensamma frågor, de ges möjlighet att lämna synpunkter på denna plan innan den antas. Kontinuerligt görs också enkätundersökningar om hur vårdnadshavarna uppfattar skolsituationen.

Vårdnadshavare kontaktas om deras barn är inblandade i kränkingsärenden. Observera att det är skolan som äger ärendet och har skyldighet att utreda och åtgärda, detta gäller även om vårdnadshavare inte samtycker. Det är skolan som gör bedömningarna och vidtar åtgärder som bygger på dessa.

5.3 Personalens delaktighet

All personal i skolan skall vara väl förtrogen med planen och har ansvar för att följa den samt att hålla sig uppdaterad. Utvärderingar och kartläggningar görs kontinuerligt i arbetslagen. I lärarkollegiet sker även fördjupad utvärdering och uppföljning vid för- och efterarbetsdagar.

6. NULÄGESANALYS

I nulägesanalysen beskrivs de riskområden för diskriminering, kränkningar och trakasserier som framkommit i kartläggningen.

Följande områden har identifierats och behöver utvecklas och arbetas med under läsåret 2021/2022:

6.1 Raster

Genom observation, analys av händelserapporter och föregående års elevenkät har vi sett att alla elever inte alltid känner sig trygga under raster och i övergångar. Vi ser ett behov av att förstärka vuxen närvaron under raster och skapa tydligare rutiner för övergångar samt tydliggöra rastvärdens uppgift och synliggöra för eleverna vem som har rastansvar.

Vi ser även ett behov av att strukturera och organisera rasterna.

6.2 Elevinflytande

I samtal med elever och vårdnadshavare samt genom elevrådet har det framkommit att eleverna har för lite inflytande. Vi ser därför behov av att omorganisera och uppdatera arbetet med klass- och elevråd.

6.3 Sociala medier

Genom händelserapporter och samtal med elever och vårdnadshavare samt genom dokumentation från elevhälsan har det framkommit att sociala medier påverkar eleverna negativt under skoltiden, det har även uppdragats regelrätta kränkingsärenden genom sociala medier. Vi ser ett behov av att starta ett arbete kring hur eleverna ska förhålla sig till sociala medier och vad som är tillåtet att göra.

7. FÖREBYGGANDE ARBETE

Skolans förebyggande arbete handlar om att minimera riskerna för diskriminering, kränkningar och trakasserier. Arbetet utgår från konkreta problem som kartläggningen visat i nulägesanalysen.

7.1 Raster

Vi utökar personaltätheten under rasterna, personalen ska vara mer närvarande bland eleverna och strategiskt utplacerade med tydliga ansvarsområden, så de täcker hela skolgården. Det gäller även för övergångar där personal ska finnas med i kapprum och vid förflyttningar. Personalen går regelbundet igenom vad som är tillåtet att ägna sig åt på raster och på vilket sätt och när vi ingriper. När behöver en situationen stöttning eller när behöver den avslutas?

Vi inför rastvärdar, där schemalagd personal bär det huvudsakliga ansvaret för rasten och dess aktiviteter. För att tydliggöra vem som är rastvärd, och vem som elever och annan personal i första hand ska vända sig till vid behov, har vi beslutat att rastvärdarna ska bära en band som indikerar vem som är rastvärd.

Vi ska arbeta aktivt med vilka aktiviteter som vi erbjuder under rasterna och göra medvetna val av aktiviteter utifrån gruppdynamik och elevernas mognad samt elevernas intressen. Aktiviteterna ska främja delaktighet och vara utvecklade barnen i en positiv riktning.

Ansvarig: Rektor och lärare i fritidshem.

Personalen ska regelbundet gå igenom vad som är tillåtet att ägna sig åt under raster och på vilket sätt det görs och när vi behöver ingripa. När behöver situationen stöttning eller när behöver den avslutas? Vi ska arbeta med hur vi säger till, hur vi går in i en situation och på vilket sätt vi tilltalar barnen.

Ansvarig: All personal på skolan

Vi genomför en trygghetspromenad för de yngre eleverna, F-3 samt låter eleverna i Fsk-åk 6 markera områden där de känner sig otrygga på en karta över skolgården. De äldre eleverna ges möjlighet genom en enkät att ge uttryck otrygga områden. Resultatet sammanställs och ligger till grund för eventuella åtgärder och rastvärdarnas planering.

Ansvarig: Trygghetsgruppen samt klasslärare och mentorer

Vi ska erbjuda rastaktiviteter på högstadiet efter eleverna önskemål. Högstadielärarna ska schemaläggas för närvaro och ansvar i caféet och på skolgården under rasterna.

Ansvarig: Rektor och högstadiekollegiet

7.2 Elevinflytande

Vi ska utöka elevenkäten till att genomföras två gånger per läsår för att fånga upp det som lever i elevgrupperna och inte alltid kommer fram i samtal.

På elevråd och klassråd ska frågor om arbetsmiljö, demokrati och likabehandling tas upp under året.

Vi utökar SO-lärartjänsten med ansvarar för att bygga upp och sammanställa arbetet med klass- och elevråd på högstadiet. Samt vara länken till kollegiet.

Ansvarig: Rektor, SO-lärare

På låg- och mellanstadiet är klassläraren ansvarig för att klassråd genomförs och ansvarig för att överlämna adekvat information till rätt instans.

Ansvarig: Klasslärare

7.3 Sociala medier

Mobilförbud råder på skolans område under skoldagen. Eleverna lämnar in sina mobiler till morgonperiodens lärare som ansvarar för att låsa in dem. Sista lektionens lärare ansvarar för att dela ut mobilerna till eleverna.

Vi ska regelbundet under året prata om sociala medier och onlinespel, både i klasserna och på kollegiet. Vi ska lyfta olika perspektiv på användande och dess konsekvenser.

Vi inför ett fördjupat avsnitt om sociala medier i elevenkäten.

Ansvarig: Trygghetsgruppen, samtliga klasslärare och mentorer

8. GENOMFÖRDA PLANERADE ÅTGÄRDER 20/21

Trygghetsenkät genomfördes i de lägre klasserna under skoltid.

Ökad vuxennärvaro på raster och ökat fokus på ordnade aktiviteter.

Ökat rastvärdskap på högstadiet med schemalagda lärare som erbjuder rastaktivitet i caféet.

Fokus på värdegrunden under klasstimmar, elevråd och i elevnära samtal.

9. ÅTGÄRDANDE ARBETE

9.1 Rutiner för akuta situationer

Så snart någon vuxen i skolan får kännedom om eller misstänker att kränkning, trakasserier eller mobbning har förekommit, ska uppgiften anmälas till rektor för att utredas. Elever som själva känner sig utsatta eller som misstänker att en annan elev är utsatt ska direkt vända sig till någon vuxen i skolan.

Utredningen ska alltid ske på ett respektfullt sätt och med hänsyn tagen till den utsatte och övriga inblandade. Om utredningen resulterar i åtgärder ska dessa följas upp och utvärderas.

Utredningen och dess eventuella åtgärder ska dokumenteras och rapporteras till huvudmannen.

10. BILAGOR

10.1 Rutiner vid upplevd kränkande behandling/trakasserier

10.2 Blankett, Anmälan om upplevd kränkande behandling/diskriminering

Bilagorna hittas på <https://rudolfsteinerskolan.se/dokument/>